

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 listopada 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24 października 2022 r., przyznał G. S. (1) emeryturę z rekompensatą od dnia 21 listopada 2022 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 327106,66 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wraz z rekompensatą wynosi 795363,82 zł,
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 138082,81 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 196,20 m-cy,
- wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wynosi 6424,84 zł.

Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że ekwiwalent kolejowy nie przysługuje, ponieważ bezpośrednio przed przejściem na emeryturę wnioskodawca nie był zatrudniony na kolei.

/decyzja – k. 12-14 plik II akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony G. S. (2) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia 21 listopada 2022 roku, tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniesiono, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury z uwzględnieniem okresu zatrudnienia na kolei, w trakcie którego otrzymywał deputat węglowy. Kapitał początkowy ubezpieczonego został obliczony również w oparciu o okres pracy na kolei i podlegał uwzględnieniu do obliczenia wysokości emerytury. Emerytura odwołującego został zatem obliczona z okresu zatrudnienia, za który był wypłacany deputat węglowy. Fakt, że przed osiągnięciem wieku emerytalnego ubezpieczony nie był zatrudniony na kolei nie ma za znaczenia.

/odwołanie – k. 3 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 11 stycznia 2023 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zatrudnienie ubezpieczonego na kolei ustało w dniu 31 stycznia 2015 roku, a zatem nie przysługuje mu prawo do ekwiwalentu kolejowego, ponieważ bezpośrednio przed przejściem na emeryturę nie był zatrudniony na kolei.

/odpowiedź na odwołanie – k. 7-7odwrót/

Na rozprawie w dniu 15 maja 2023 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

/protokół rozprawy z dnia 15 maja 2023 r. – 00:01:47– 00:04:09 – płyta CD – k. 27/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

G. S. (2) urodził się w dniu (...) W dniu 24 października 2022r. złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą z równoczesnym przyznaniem prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy.

/wniosek – k. 1 – 2 plik II akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 listopada 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24 października 2022 r., przyznał G. S. (1) emeryturę z rekompensatą od dnia 21 listopada 2022 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że ekwiwalent kolejowy nie przysługuje, ponieważ bezpośrednio przed przejściem na emeryturę wnioskodawca nie był zatrudniony na kolei.

/decyzja – k. 12-14 plik II akt ZUS/

Ubezpieczony był zatrudniony w (...) w okresie od dnia 2 maja 1979 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku w pełnym wymiarze czasu pracy. Podczas zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał deputat węglowy.

Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych potwierdzając, iż w okresie od dnia 2 maja 1979 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

/świadectwo pracy – k. 6 , zaświadczenie – k.7 plik II akt ZUS/

W okresie od dnia 6 sierpnia 2015 roku do dnia 5 sierpnia 2016 roku wnioskodawca był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna i w tym okresie otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych. Natomiast w okresie od dnia 5 sierpnia 2015 roku do dnia 2 lutego 2017 roku był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. W okresie od dnia 2 lutego 2017 roku do dnia 1 stycznia 2022 roku odwołujący prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą.

/wydruk okresów podlegania ubezpieczeniom – k.11/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty. Jednocześnie podkreślenia wymaga okoliczność, że stan faktyczny w przedmiotowej sprawie jest bezsporny między stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (t. j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2542) byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 roku o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. poz. 144, z późn. zm.16) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.17), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

W myśl ust. 2 art. 74, za podstawę ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętną średnioroczną cenę detaliczną 1000 kg węgla kamiennego z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma być wypłacany, ogłaszaną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", skorygowaną o przewidywany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na rok planowany.

Świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku (art. 74 ust. 3).

Natomiast zgodnie z ust. 4 art. 74 Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

Ponadto, w myśl art. 74 ust. 10 ustawy emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Analizując treść art. 74 ust. 1 ustawy o komercjalizacji wskazać należy, że byłemu pracownikowi kolejowemu przysługuje prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego jeżeli nabył prawo do emerytury m.in. na podstawie przepisów ustawy z dnia

17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.) o ile nie zostanie spełniona przesłanka negatywna określona w dyspozycji w/w art. 74 ust. 4.

A zatem przesłankami niezbędnymi do przyznania emerytowi prawa do deputatu węglowego są: fakt zatrudnienia na kolei oraz pobieranie już wówczas, tj. w czasie zatrudnienia deputatu węglowego (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 4 listopada 2015 r., III AUa 852/15, Lex nr 1936822, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 sierpnia 2015 r., III AUa 420/15, Legalis nr 1352356).

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca spełnił te przesłanki.

Ubezpieczony uzyskał od 21 listopada 2022 r. prawo do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach i renach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z rekompensatą z uwagi na fakt, że legitymował się zatrudnieniem w warunkach szczególnych wynoszącym 15 lat na dzień 31 grudnia 2008 r. Na staż ten składało się: zatrudnienie w (...) w okresie od dnia 2 maja 1979 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku

Bezspornym jest, że ubezpieczony nabywając prawo do emerytury od 21 listopada 2022 r.. na mocy decyzji organu rentowego legitymował się zatrudnieniem na kolei. Odwołujący się w czasie zatrudnienia na kolei pobierał deputat węglowy.

Stanowisko organu rentowego co do konieczności pozostawania w zatrudnieniu na kolei bezpośrednio przed przyznaniem emerytury lub renty, a nadto, by świadczenie emerytalne było „tylko i wyłącznie” pochodną zatrudnienia kolejowego, aby uprawniało do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego w zamian za deputat węglowy, nie jest uprawnione. Przede wszystkim wymóg taki nie wynika z przepisu art. 74 ust. 1 ustawy. Gdyby zaś wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie do kategorii osób zarówno zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na świadczenie emerytalne bądź wobec osób, których emerytura została ustalona wyłącznie w oparciu o zatrudnienie na kolei, to dałby temu wyraz, umieszczając stosowny zapis w art. 74 ustawy. Stylistyka przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia „ emerytowi ” lub „ renciście ”, tylko „ byłemu pracownikowi kolejowemu ”. Ekwiwalent za deputat węglowy jest niewątpliwie świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie należy mieć na względzie w procesie wykładni i subsumpcji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2019 r., III AUa 1367/18, opubl. LEX nr 2891822).

Sąd Okręgowy podziela też poglądy zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17 lutego 2015 r., III AUa 661/14, opubl. LEX nr 1680024 i z dnia 17 marca 2022 r. III AUa 1160/21 Legalis nr 2694779, że ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia (ale nie „wyłącznie”) uzyskali emeryturę lub rentę (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., III AUa 1699/11, Legalis nr 733836 oraz Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 listopada 2015 r., III AUa 852/15, LEX nr 1936822). Oznacza to, że przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. nie odnosi się jedynie do byłych

pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, lecz jednocześnie przepis ten nie wymaga – co wynika z jego literalnego brzmienia – aby świadczenie było „wyłącznie” pochodną zatrudnienia kolejowego. Tym niemniej podstawa wymiaru kapitału początkowego i emerytury wnioskodawcy została ustalona ze spornego okresu zatrudnienia na kolei.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie można zatem zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, że w oparciu o przepis art. 74 ust. 1 ustawy o komercjalizacji, wymogiem jest, aby bezpośrednio przed przyznaniem emerytury uprawniony pracował na kolei. Stanowisko organu rentowego nie znajduje bowiem uzasadnienia ani w przepisach prawa, ani w orzecznictwie sądowym.

Wnioskodawca spełnia więc wszystkie wymagane przepisami prawa przesłanki do nabycia ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w pkt. 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł w punktach 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych /t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 z późn. zm./ zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. na rzecz wnioskodawcy kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.